

NOTA

ITEGEM – TER BORCHTSTRAAT

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT & K. BOUCKAERT

NOVEMBER 2020

Titel

Nota met ingreep in de bodem. Itegem – Ter borchstraat

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten,
Evelien Audenaert & Kevin Bouckaert

Projectnummer

2020C195

Plaats en datum

Kortenaken, november 2020

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2020C195
ISSN 2034-5615

© 2020 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	5
1.1	<i>Algemeen</i>	5
1.2	<i>Beschrijving onderzoekopdracht</i>	5
1.3	<i>Doelstellingen</i>	8
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	8
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	8
2	Huidige & toekomstige situatie	10
2.1	<i>Huidige situatie</i>	10
2.2	<i>Toekomstige situatie</i>	11
3	Bureauonderzoek	13
3.1	<i>Inleiding</i>	13
3.2	<i>Resultaten bureaustudie</i>	13
4	Proefsleuvenonderzoek.....	14
4.1	<i>Beschrijvend gedeelte</i>	14
4.2	<i>Assessment proefsleuvenonderzoek</i>	15
4.3	<i>Interpretatie van het onderzocht gebied</i>	23
4.4	<i>Potentiële kennis en waardering.....</i>	24
5	Interpretatie van de archeologische site.....	24
6	Samenvatting	25
6.1	<i>Voor een gespecialiseerd publiek</i>	25
6.2	<i>Voor een niet-gespecialiseerd publiek</i>	25
7	Bibliografie	26
8	Figurenlijst.....	27
9	Plannenlijst.....	27
10	Fotolijst	27
11	Bijlage:	31
	Sporenlijst	31
	Vondstenlijst.....	31
	Fotolijst.....	32

1 INLEIDING

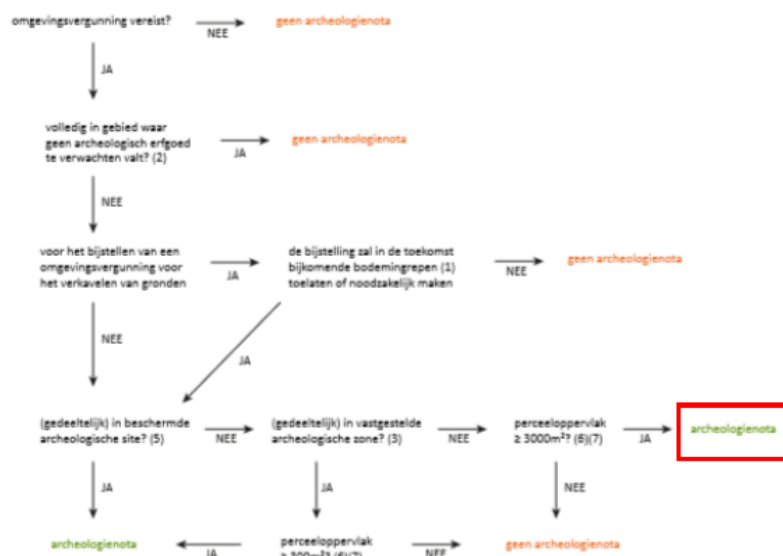
1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een verkavelingsaanvraag is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

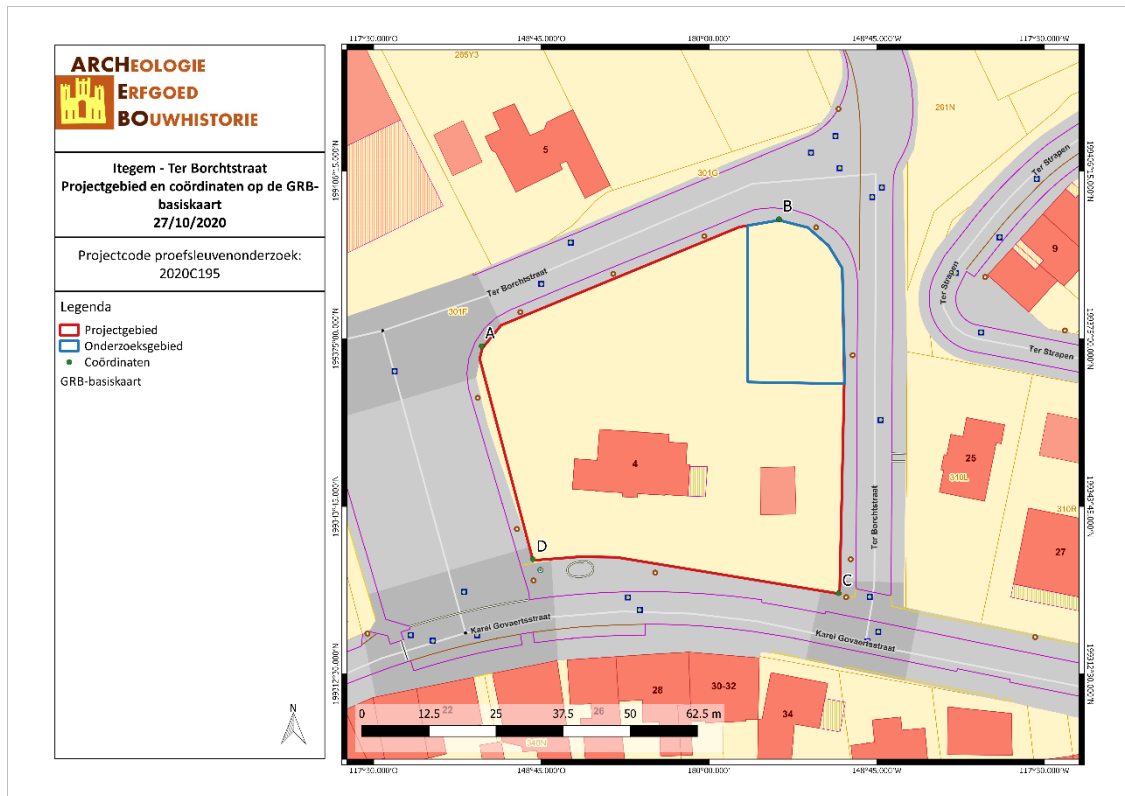
Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een nota opgemaakt voor een projectgebied aan de Ter Borchstraat te Itegem (Heist-op-den-Berg), provincie Antwerpen. In de noordoostelijke hoek van het projectgebied wordt een verkaveling gerealiseerd met een oppervlakte van 493 m². De rest van het projectgebied wordt niet inbegrepen in het verkavelingsplan.

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in oktober 2016 door Studiebureau Archeologie bvba met projectcode 2016J232 (ID: 942). In de onderhavige nota worden de locatie van het terrein en de reeds

uitgevoerde werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

Administratieve fiche			
Naam site:	Itegem – Ter Borchstraat		
Afkortingscode:	ITTE		
Onderzoek:	Nota met ingreep in de bodem		
Ligging:	Provincie Antwerpen, Heist-op-den-Berg, Itegem, Ter Borchstraat		
Kadaster:	Heist-op-den-Berg, Afd. 4, Sectie B, perceel 300E		
Coördinaten:	A	X	175457.640
		Y	199373.611
	B	X	175513.043
		Y	199397.265
	C	X	175524.156
		Y	199327.573
	D	X	175467.165
		Y	199333.923
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaak		
Projectcode bureauonderzoek:	2016J232		
ID-nummer bureaustudie :	ID : 942		
Projectcode proefsleuvenonderzoek :	2020C195		
Projectleiding:	Jan Claesen		
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014		
Bewaarplaats archief:	Opdrachtgever		
Grootte projectgebied:	Ca. 3.955 m ²		
Grootte onderzoeksgebied:	Ca. 493 m ²		
Uitvoeringsperiode:	November 2020		
Reden van de ingreep	Verkaveling in de noordoostelijke hoek van het projectgebied		
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze nota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.		
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, verkaveling, proefsleuven,...		

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

ITTE/20/10/27/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2020)

ITTE/20/10/27/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2020)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en te beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er werd een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

De opdrachtgever zal de eventuele archeologische waarden op de betrokken percelen vernietigen met de geplande werken. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek werd een archeologische verwachting opgesteld. Deze kan in het veld getoetst worden, waarbij uiteraard rekening moet gehouden worden met de mogelijke aanwezigheid van andere archeologische waarden dan die geformuleerd in de gespecificeerde verwachting. Het onderzoeksdoel voor dit vooronderzoek met ingreep in de bodem is om na te gaan wat het potentieel is van het plangebied voor de aanwezigheid en bewaring van vindplaatsen die op basis van het bureauonderzoek verwacht worden. Om dit te kunnen vaststellen is een vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk.

Deze nota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Er dienen geen randvoorwaarden opgenomen te worden.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN ¹

Doelstelling van een vooronderzoek met ingreep in de bodem is nagaan of archeologische niveaus aanwezig zijn in het projectgebied en op welke diepte, om een inschatting te kunnen maken van de versturende impact van de geplande werken. Verder dient het vooronderzoek met ingreep in de bodem uitspraken te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het onderzoeksgebied en over het potentieel op kennisvermeerdering.

Kunnen de gegevens uit het vooronderzoek met ingreep in de bodem bijkomende informatie aanleveren die toelaten de hypothese gebaseerd op het bureauonderzoek bevestigen, verfijnen of bij te sturen op

¹ De Raymaekers A. & Dupont L., 2016b, pp. 29

vlak van de opbouw van de ondergrond, aanwezigheid van intacte bodem, verstoring van de oorspronkelijke bodem, verwachte periode en aard van de site bijvoorbeeld?

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- *Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?*
- *Waar ligt/ lag de hoogste grondwaterspiegel?*
- *Zijn er nog intacte bodems aanwezig?*
- *In hoeverre is de oorspronkelijke bodem (sub)recent verstoord?*
- *Zijn archeologische sporen aanwezig binnen het onderzoeksgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in de ruimte en in de tijd?*
- *Is er een relatie met de aangetroffen sites ten zuiden van het projectgebied?*
- *Zijn er nog sporen van de walgrachtsite?*

De onderzoeksmethode beslaat de oppervlakte van 493 m², zoals die is afgebakend op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek. De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen van het assessment beantwoord zijn.

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Op het projectgebied met een oppervlakte van 3.955 m² staat momenteel een 19de-eeuwse pastorie (Relict ID 3018). De initiatiefnemer plant een verkaveling in de noordoostelijke hoek van het terrein met een oppervlakte van 493 m². Dit gebied is momenteel bedekt met gras en enkele bomen.²

ITTE/20/09/14/3 - Digitale aanmaak

Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2020)

Figuur 5: Zicht op het onderzoeksgebied in 2013 (© Google Street View, 2020)

² De Raymaecker A. & Dupont L., 2016a, pp. 25

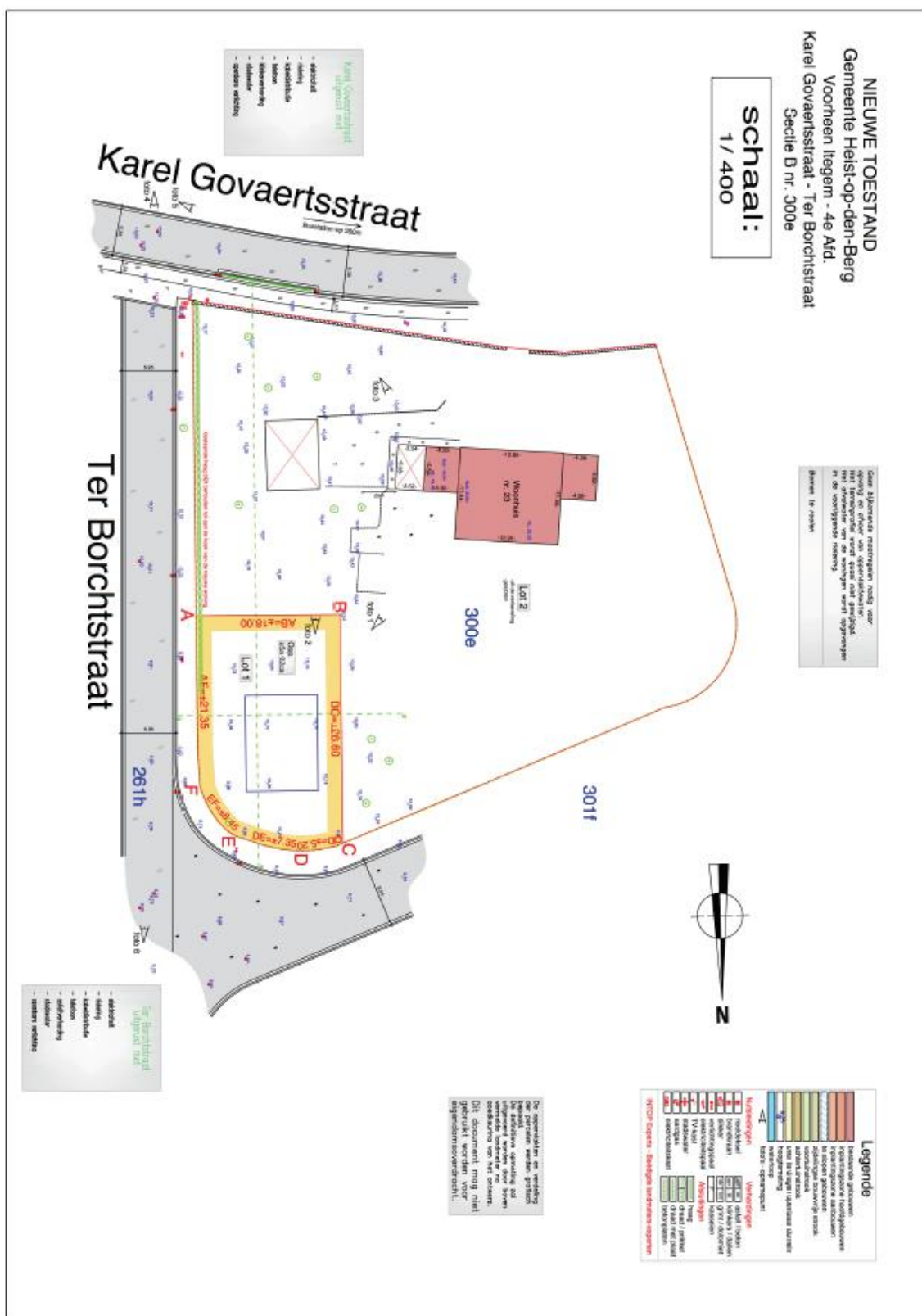

Figuur 6: Zicht op de 19de-eeuwse pastorie in 2019 (© Google Street View, 2020)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

In de noordoostelijke hoek van het projectgebied wordt een verkaveling gerealiseerd met een oppervlakte van 493 m². De rest van het projectgebied wordt niet inbegrepen in het verkavelingsplan. Er zijn op dit moment nog geen concrete plannen voorhanden. Het voorlopig plan van de nieuwe toestand toont de afmetingen van de zone waar een huis kan komen te staan.

Voor het project worden geen bijkomende maatregelen voor de opvang en afvoer van oppervlaktewater voorzien. Het afvalwater van de woningen wordt opgevangen in de voorliggende rioleringen. De bomen die zich op het terrein bevinden dienen gerooid te worden.

Figuur 7: Inplantingsplan van de nieuwe toestand

3 BUREAUONDERZOEK

3.1 INLEIDING

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van het archeologische erfgoed te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie. Hierbij worden zo veel mogelijk cartografische en andere bronnen geraadpleegd.

3.2 RESULTATEN BUREAUSTUDIE

De bureaustudie werd in oktober 2016 uitgevoerd door Studiebureau Archeologie bvba en leverde volgend resultaat op: ³

“Op het projectgebied met een oppervlakte van 3.955 m² staat momenteel een 19de-eeuwse pastorie. De initiatiefnemer plant een verkaveling in de noordoostelijke hoek van het terrein met een oppervlakte van 493 m². Dit gebied is momenteel bedekt met gras en enkele bomen. Er zijn op dit moment nog geen definitieve plannen gekend waardoor de impact van de geplande ingrepen nog niet zijn in te schatten. Na een raadpleging van de landschappelijke, historische en archeologische bronnen kan er vastgesteld worden dat het projectgebied zich binnen een archeologische interessante ruimte bevindt. De ligging dicht bij het historisch dorpscentrum, op een licht verhevenheid aan de oever van de Nete maakt het gebied aantrekkelijk voor zowel tijdelijke nederzettingen uit de prehistorie als voor permanente bewoning in later periodes.

Op basis van de historische kaarten en gekende archeologische vindplaatsen kan een verwachting worden gesteld voor vondsten uit de prehistorie en de middeleeuwen. Op de kaart van Ferraris staat reeds een site met walgracht. Er zijn echter geen gegevens omhanden die de ouderdom van deze site kan bepalen. Een deel van het grachtensysteem is op de Ferrariskaart opgenomen in het perceel waar een vergunning voor aangevraagd werd. Deze gracht wordt in de 20ste eeuw gedempt waarop de huidige Ter Borchtstraat op wordt gebouwd.

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek alleen kunnen geen uitspraken worden gedaan over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Verder archeologisch onderzoek blijkt noodzakelijk.”

³ De Raymaekers A. & Dupont L., 2016a, pp. 26

4 PROEFSLEUVENONDERZOEK

4.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

4.1.1 Onderzoeksopdracht

Het doel van het voorgestelde proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op het gehele terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven, zodoende het archeologisch potentieel van het terrein na te gaan. Hierbij dient nagegaan te worden of er archeologische niveaus aanwezig zijn in het projectgebied en op welke diepte om een inschatting te kunnen maken van de versturende impact van de geplande werken. Verder dient het vooronderzoek met ingreep in de bodem uitspraken te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het onderzoeksgebied en over het potentieel op kennisvermeerdering. Dit gebeurt door middel van een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

4.1.2 Strategie en technieken ⁴

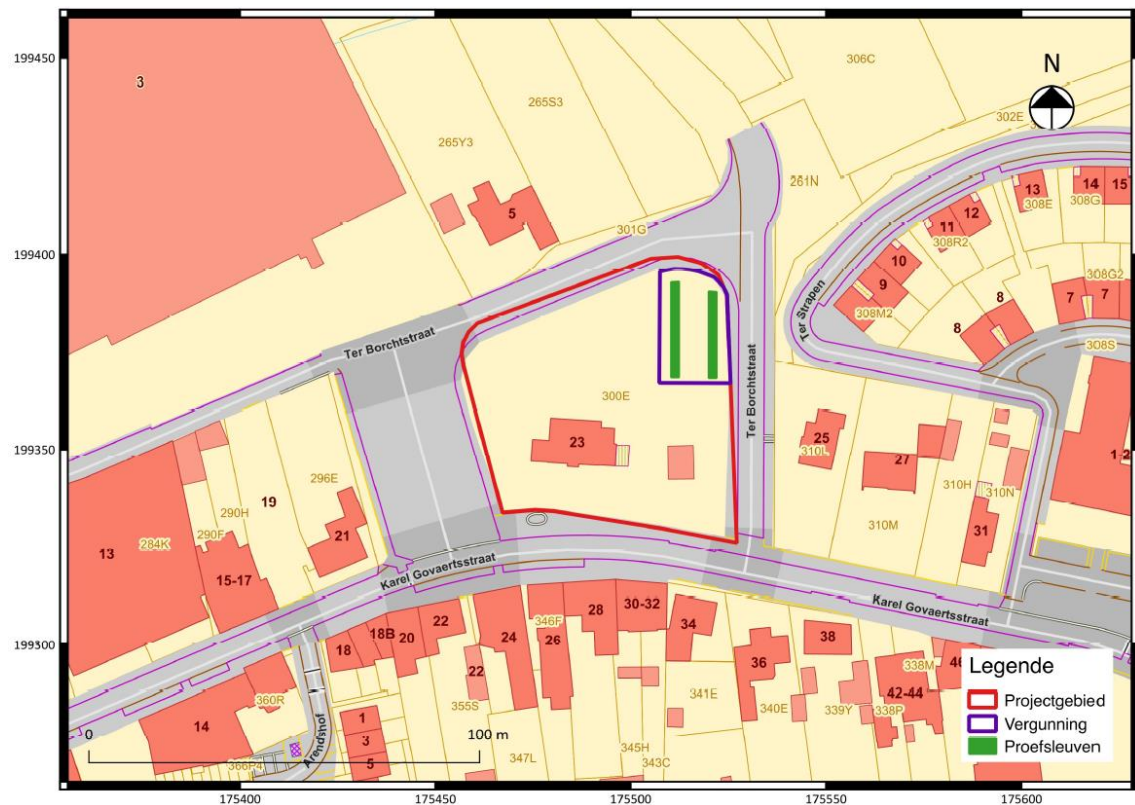
Voor de gehanteerde onderzoekstechniek is hoofdstuk 8.6 van de Code van de Goede Praktijk van toepassing.

De aangelegde proefsleuven hebben een breedte van 2 m met een maximale tussenafstand (van as tot as) van 15 m. De proefsleuven worden in een min of meer vast grid aangelegd met een noordwest-zuidoost oriëntatie. Deze oriëntatie wordt voorgesteld omdat dit inspeelt op de topografische situatie en zorgt voor een accurate steekproef, zonder enige willekeur. De sleuven moeten minstens 10% van het volledige terrein beslaan, tenzij tijdens de uitvoering van de werken grote bodemverstoringen worden vastgesteld. In totaal moet minstens 12,5% van het terrein onderzocht worden. Indien een archeologische site wordt aangetroffen, worden extra proefsleuven en/of kijkvensters gegraven om een afbakening van de site te bekomen.

De proefsleuven en eventuele kijkvensters worden uitgegraven met een graafmachine met een tandenloze bak. De proefsleuven worden aangelegd op het bovenste archeologische niveau waarop grondsporen te zien zijn. De teelaarde en het eventuele onderliggende colluvium worden verwijderd. Bij het leesbaar maken van het te registreren grondvlak dient aandacht te worden besteed voor de aanwezigheid van lithisch materiaal. Een steentijdsite is weinig waarschijnlijk, maar kan immers niet uitgesloten worden. Indien een steentijdsite wordt aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek, worden de artefacten in 3D geregistreerd. Het materiaal wordt tijdens het veldwerk voorgelegd aan een ervaringsdeskundige lithische artefacten.

De uitvoerders van het proefsleuvenonderzoek dienen niet te beschikken over bijkomende specifieke competenties ten opzichte van deze opgenomen in de Code van Goede Praktijk.

⁴ De Raymaekers A. & Dupont L., 2016b, pp. 30-31

Figuur 8: Zicht op het voorgestelde sleuvenplan binnen het projectgebied (© Studiebureau Archeologie bvba)
(Bron: De Raymaeker A. & Dupont L., 2016b, p. 31, Fig. 2.2)

4.2 ASSESSMENT PROEFSLEUVENONDERZOEK

4.2.1 Inleiding

Het resultaat van een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem wordt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt. Zowel het deel van het terrein dat onderzocht wordt als het deel van de sporen dat opgegraven wordt, is steeds statistisch representatief en laat toe uitspraken te doen over het geheel van het terrein, behalve bij vooronderzoek met ingreep in de bodem met het oog op wetenschappelijke vraagstellingen. Zones van het opgravingsvlak die sporen of archeologische artefacten bevatten, worden terug afgedekt om te voorkomen dat degradatie ervan zou optreden, in afwachting van een opgraving of definitief fysiek behoud.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op 4 november 2020. De oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt ca. 493 m². In totaal werd hiervan 94 m² onderzocht, wat neerkomt op 19 % van het terrein. Bij het onderzoek werden 2 proefsleuven en 1 kijkvenster aangelegd. Het kijkvenster werd aangelegd om de afwezigheid van sporen te staven.

Het maaiveld bevindt zich tussen 8,2 en 8,4 m +TAW. Het archeologisch vlak bevindt zich tussen 7,3 en 7,5 m +TAW. Het archeologisch vlak bevindt zich ca. 80 à 90 cm diep t.o.v. het huidige maaiveld.

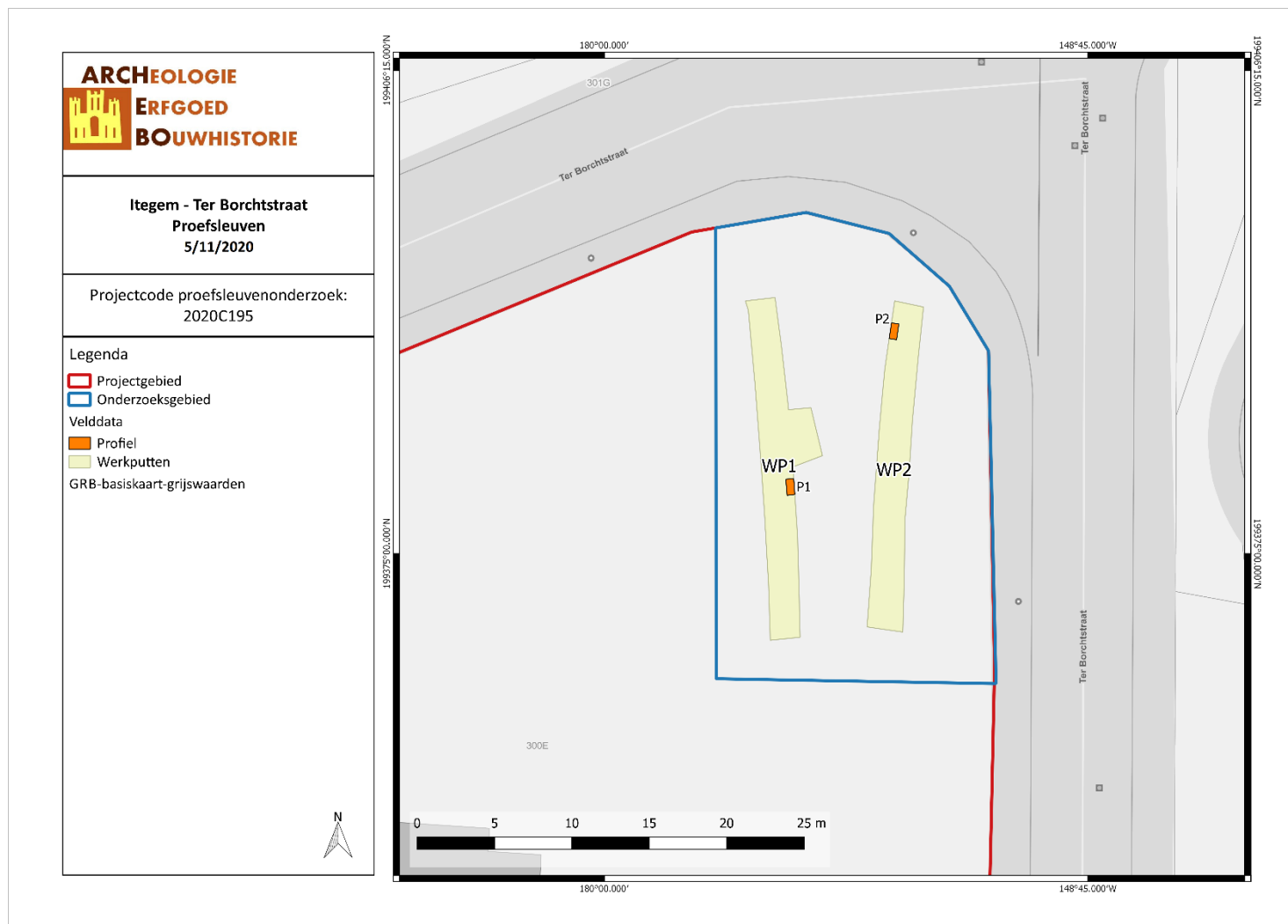
ITTE/F/1

Figuur 9: Toestand terrein bij aanvang proefsleuvenonderzoek (ARCHEBO bvba, 2020)

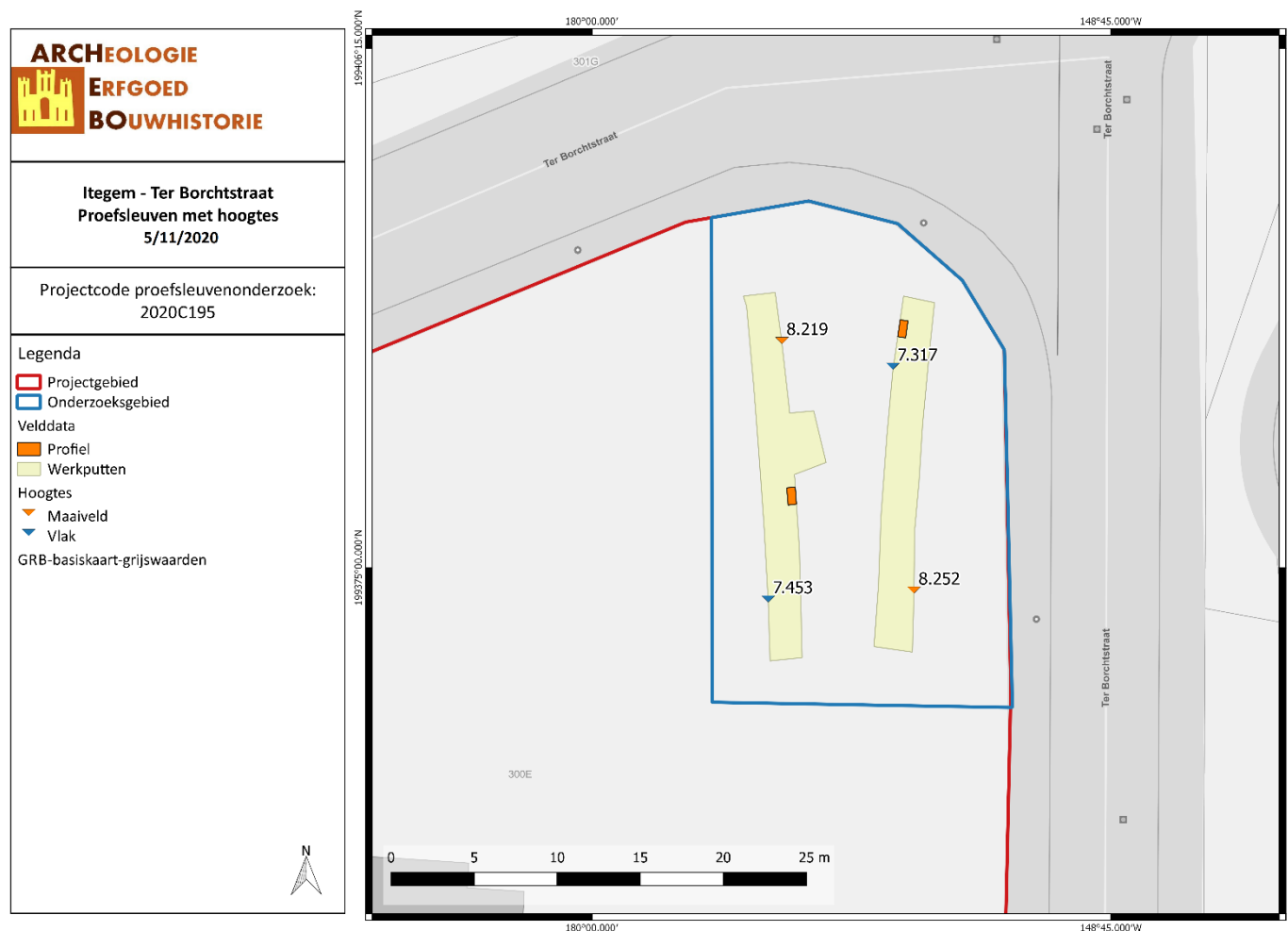
ITTE/F/2

Figuur 10: Terrein na het aanleggen van de proefsleuven (ARCHEBO bvba, 2020)

ITTE/20/11/05/4 - Digitale aanmaak

Figuur 11: Allesporenplan (ARCEBO bvba, 2020)

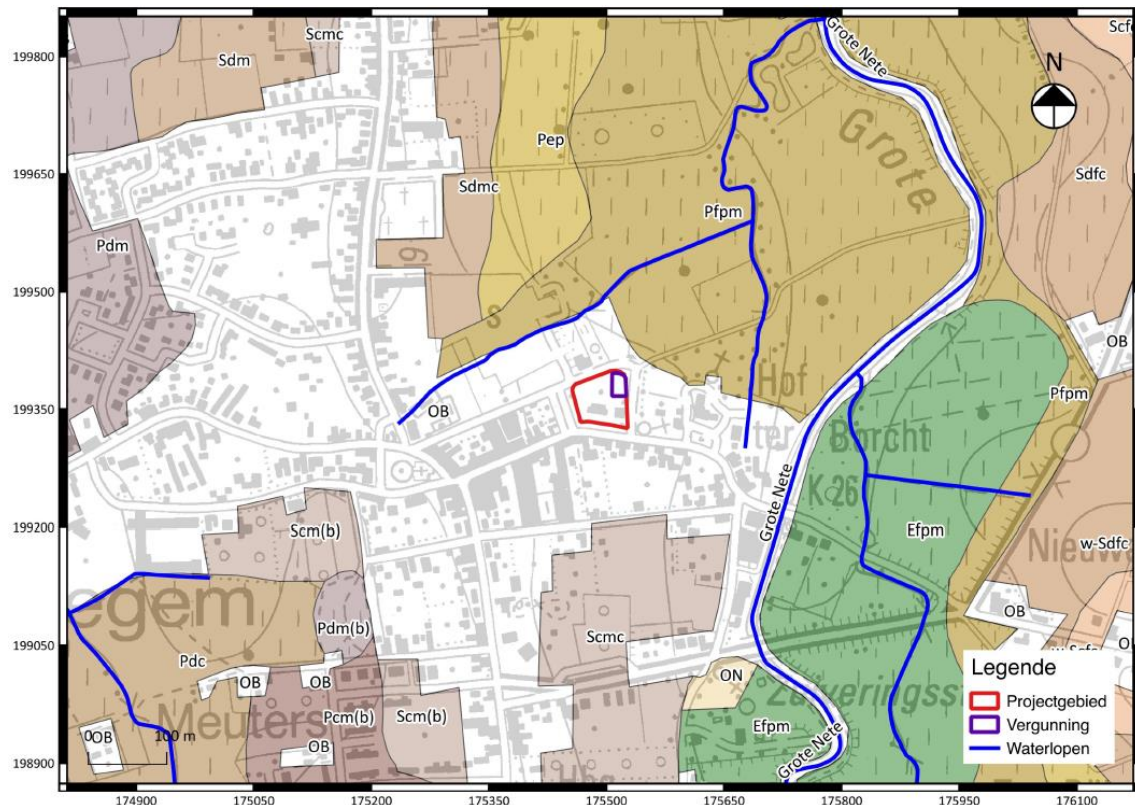

ITTE/20/11/05/5 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Allesporenplan met hoogtes (ARCHEBO bvba, 2020)

4.2.2 Landschappelijke profielen

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen ligt het onderzoeksgebied in een bebouwde zone (OB), waardoor de bodem niet gekarteerd is. In de omgeving komen zeer natte en lichte zandleembodems voor zonder profiel met mergelbijmenging (Pfpm) en matig droge lemige zandbodems met dikke antropogene humus A horizont (Scmc). De matig droge lemige zandbodems vertonen in de diepte een geel- of groenachtige kleur. Deze plaggengronden hebben een humusdek dat meer dan 60 cm dik is, dat rust op een begraven profiel, meestal een podzol. Het humusgehalte van het plaggendek ligt tussen 4 en 5% en er vertonen zich roestverschijnselen tussen 60 en 90 cm.⁵

Figuur 13: Detail uit de bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (© Studiebureau Archeologie bvba)
(Bron: De Raymaeker A. & Dupont L., 2016a, p. 12, Fig. 1.10)

Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek in totaal twee profielputten aangelegd met een goede spreiding om de bodemopbouw binnen het projectgebied op een voldoende wijze te bestuderen. De profielen vertonen een relatief dikke Ap-horizont (zgn. plaggengronden). In deze Ap-horizont is een Ap1 van donkerbruin-grijs, humusrijk zand en een Ap2 van eerder donkerbruin zand te onderscheiden. De dikte van de Ap1-horizont bedraagt ca. 55 à 60 cm, terwijl de Ap2-horizont ca. 30 cm dik is. Onder de Ap-horizont is onmiddellijk de C-horizont aanwezig dat bestaat uit lichtbruin tot gelig zand en groen glauconiethoudend zand. Sporadisch komen roestverschijnselen voor.

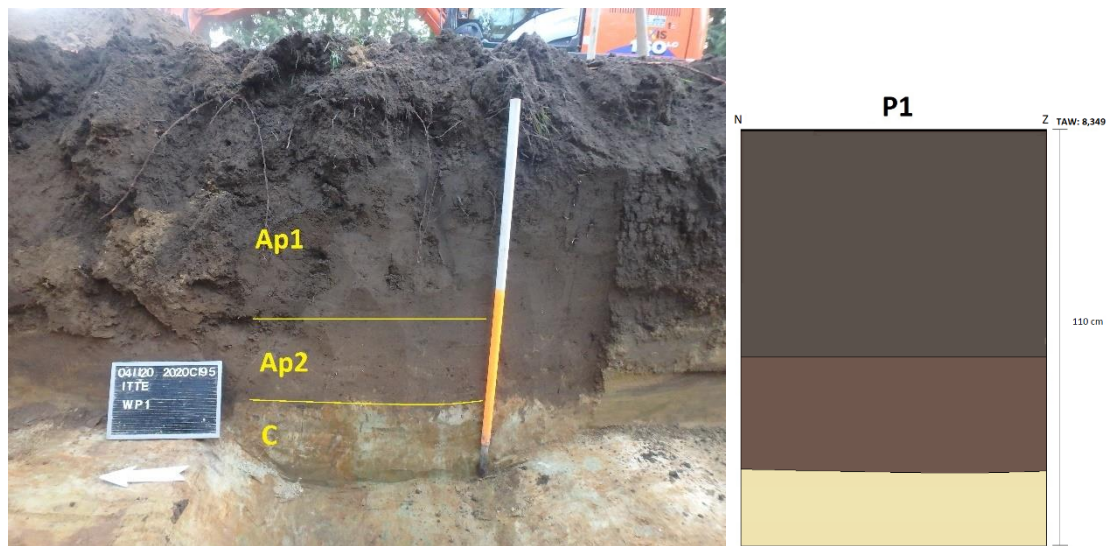
⁵ De Raymaeker A. & Dupont L., 2016a, pp. 12

Profiel P1

Coördinaten: X 175511.978; Y 199380.115

Hoogte maaiveld: 8,349 +TAW

Horizont	Diepte (cm)	Beschrijving
Ap1	0 - 60	Donkerbruin-grijs zand, zwak siltig, sterk humeus
Ap2	60 - 90	Donkerbruin zand, zwak siltig, matig humeus
C	> 90	Lichtbruin-geel en groen glauconiethoudend zand, zwak siltig, roestverschijnselen

ITTE/F/3

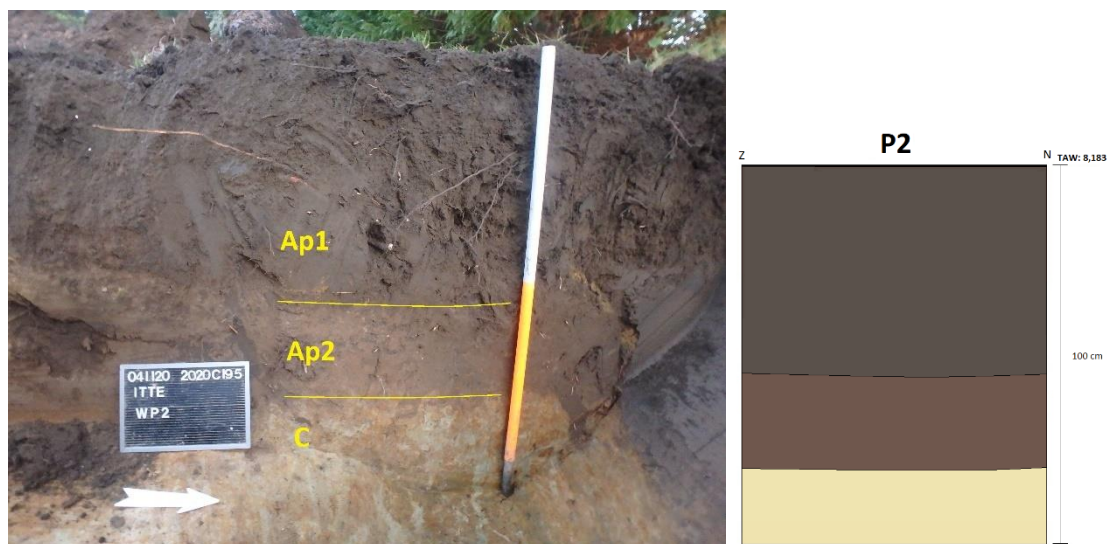
Figuur 14: Profiel P1, WP1 (ARCHEBO bvba, 2020)

Profiel P2

Coördinaten: X 202651,576; Y 166821,635

Hoogte maaiveld: 8,183 +TAW

Horizont	Diepte (cm)	Beschrijving
Ap1	0 - 55	Donkerbruin-grijs zand, zwak siltig, sterk humeus
Ap2	55 - 80	Donkerbruin zand, zwak siltig, matig humeus
C	> 80	Lichtbruin-geel en groen glauconiethoudend zand, zwak siltig, roestverschijnselen

ITTE/F/4

Figuur 15: Profiel P2, WP1 (ARCHEBO bvba, 2020)

4.2.3 Archeologische sporen & structuren

Alle werkputten en kijkvensters werden op het archeologisch relevante niveau aangelegd, op een diepte van ca. 80 à 90 cm t.o.v. het huidig maaiveld.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er geen archeologische sporen aangetroffen. Ook in het bijkomende kijkvenster werden geen archeologische sporen aangetroffen.

ITTE/F/5

Figuur 16: Werkput WP1 in Z richting (L) en in N richting (R) (ARCHEBO bvba, 2020)

ITTE/F/6

Figuur 17: Werkput WP2 in Z richting (L) en in N-richting (R) (ARCHEBO bvba, 2020)

ITTE/F/7

Figuur 18: Overzichtsfoto kijkensters ter hoogte van WP1 (ARCHEBO bvba, 2020)

4.2.4 Vondsten

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er in geen vondsten gedaan.

4.2.5 Stalen

Er werden geen stalen genomen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

4.2.6 Conservatie

Er werden geen vondsten gedaan

4.2.7 Assessment metaaldetectie

Bij de metaaldetectie van de proefsleuven en de storthopen werden geen noemenswaardige vondsten aangetroffen.

4.3 INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHT GEBIED

Hieronder worden de onderzoeksvragen beantwoord:

- *Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?*
Het archeologisch relevante niveau bevindt zich ca. 80 à 90 cm diep ten opzichte van het huidige maaiveld, dit komt overeen met een TAW-waarde van ca. 7,3 en 7,5 m.
- *Waar ligt/ lag de hoogste grondwaterspiegel?*
Hiervoor zijn geen aanwijzingen gevonden in het bodemarchief tijdens het proefsleuvenonderzoek. De hoogste grondwaterspiegel bevindt zich dus dieper dan 100 cm ten opzichte van het huidig maaiveld. Wel betreft het een vrij natte ondergrond, getuige het glauconiethoudend zand in de C-horizont.
- *Zijn er nog intacte bodems aanwezig?*
Nee. De ondergrond bestaat uit een zgn. plaggenbodem, waarbij de Ap-horizont zich onmiddellijk op de C-horizont bevindt. Een podzolbodem - of andere paleobodems - zijn niet (meer) aanwezig binnen het onderzoeksgebied.
- *In hoeverre is de oorspronkelijke bodem (sub)recent verstoord?*
Een plaggenbodem ontstaat door het veelvuldig bemesten en bewerken van de arme zandgrond in functie van landbouwactiviteiten vanaf de late middeleeuwen. Door het intensief bewerken van de grond is de natuurlijke/oorspronkelijke bodem verstoord geraakt.
- *Zijn archeologische sporen aanwezig binnen het onderzoeksgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in de ruimte en in de tijd?*
Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek geen archeologische sporen aangetroffen binnen het onderzoeksgebied.

- *Is er een relatie met de aangetroffen sites ten zuiden van het projectgebied?*
N.v.t.
- *Zijn er nog sporen van de walgrachtsite?*
Nee. Er werden geen sporen van de walgrachtsite aangetroffen.

4.4 POTENTIËLE KENNIS EN WAARDERING

Het onderzoeksgebied krijgt een lage waardering. Er werden tijdens het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, in de vorm van een proefsleuvenonderzoek geen relevante en waardevolle archeologische resten aangetroffen. Hierdoor biedt het onderzoeksterrein geen bijdrage voor een potentiële kennisvermeerdering van dit terrein en de omliggende omgeving.

5 INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Er werden tijdens het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, in de vorm van een proefsleuvenonderzoek geen archeologische sporen aangetroffen.

6 SAMENVATTING

6.1 VOOR EEN GESPECIALISEERD PUBLIEK

In de noordoostelijke hoek van het projectgebied wordt een verkaveling gerealiseerd met een oppervlakte van 493 m². De rest van het projectgebied wordt niet inbegrepen in het verkavelingsplan.

Het doel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven is een archeologische evaluatie van het terrein. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologische resten aangetroffen.

Het terrein wordt gekenmerkt door een relatief dikke Ap-horizont (zgn. plaggenbodem). In deze Ap-horizont is een Ap1 van donkerbruin-grijs, humusrijk zand en een Ap2 van eerder donkerbruin zand te onderscheiden. De dikte van de Ap1-horizont bedraagt ca. 55 à 60 cm, terwijl de Ap2-horizont ca. 30 cm dik is. Onder de Ap-horizont is onmiddellijk de C-horizont aanwezig dat bestaat uit lichtbruin tot gelig zand en groen glauconiethoudend zand. Sporadisch komen roestverschijnselen voor.

Op basis van het ontbreken van archeologisch potentieel van het terrein, is het niet opportuun om verder archeologisch onderzoek te adviseren.

6.2 VOOR EEN NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

In de noordoostelijke hoek van het projectgebied wordt een verkaveling gerealiseerd met een oppervlakte van 493 m². De rest van het projectgebied wordt niet inbegrepen in het verkavelingsplan.

Het doel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven is een archeologische evaluatie van het terrein. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologische resten aangetroffen.

Op basis van het ontbreken van archeologisch potentieel van het terrein, is het niet opportuun om verder archeologisch onderzoek te adviseren.

7 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

De Raymaeker A. & Dupont L., 2016a: Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Ter Borchstraat te Itegem, Kessel-Lo

De Raymaeker A. & Dupont L., 2016b: Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Ter Borchstraat te Itegem, Programma van Maatregelen, Kessel-Lo

Haneca K. Debruyne S., Vanhoutte S. & Ervynck A., 2006: Archeologische vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48, Brussel

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Code van Goede Praktijk voor de Uitvoering van en Rapportering over Archeologisch Vooronderzoek en Archeologische Opgravingen en het Gebruik van Metaaldetectoren, versie 4.0". Agentschap Onroerend Erfgoed, 2019

8 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden	5
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2020) .	7
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2020).....	7
Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2020).....	10
Figuur 5: Zicht op het onderzoeksgebied in 2013 (© Google Street View, 2020)	10
Figuur 6: Zicht op de 19 ^{de} -eeuwse pastorie in 2019 (© Google Street View, 2020)	11
Figuur 7: Inplantingsplan van de nieuwe toestand	12
Figuur 8: Zicht op het voorgestelde sleuvenplan binnen het projectgebied (© Studiebureau Archeologie bvba).....	15
Figuur 9: Toestand terrein bij aanvang proefsleuvenonderzoek (ARCHEBO bvba, 2020)	16
Figuur 10: Terrein na het aanleggen van de proefsleuven (ARCHEBO bvba, 2020)	16
Figuur 11: Allesporenplan (ARCHEBO bvba, 2020).....	17
Figuur 12: Allesporenplan met hoogtes (ARCHEBO bvba, 2020)	18
Figuur 13: Detail uit de bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (© Studiebureau Archeologie bvba).....	19
Figuur 14: Profiel P1, WP1 (ARCHEBO bvba, 2020)	20
Figuur 15: Profiel P2, WP1 (ARCHEBO bvba, 2020)	21
Figuur 16: Werkput WP1 in Z richting (L) en in N richting (R) (ARCHEBO bvba, 2020).....	21
Figuur 17: Werkput WP2 in Z richting (L) en in N-richting (R) (ARCHEBO bvba, 2020)	22
Figuur 18: Overzichtsfoto kijkvensters ter hoogte van WP1 (ARCHEBO bvba, 2020)	22

9 PLANNENLIJST

ITTE/20/10/27/1 - Digitale aanmaak	7
ITTE/20/10/27/2 - Digitale aanmaak	7
ITTE/20/09/14/3 - Digitale aanmaak	10
ITTE/20/11/05/4 - Digitale aanmaak	17
ITTE/20/11/05/5 - Digitale aanmaak	18

10 FOTOLIJST

ITTE/F/1	16
ITTE/F/2	16
ITTE/F/3	20
ITTE/F/4	21
ITTE/F/5	21
ITTE/F/6	22
ITTE/F/7	22

ARCHEOLOGIE

ERFGOED

BOUWHISTORIE

Itegem - Ter Borchtstraat

Proefsleuven

5/11/2020

Projectcode proefsleuvenonderzoek:

2020C195

Legenda

 Projectgebied

 Onderzoeksgebied

Velddata

 Profiel

 Werkputten

GRB-basiskaart-grijswaarden

N

The map displays an archaeological site with a red boundary for the 'Projectgebied' and a blue boundary for the 'Onderzoeksgebied'. Two yellow rectangular areas represent 'Werkputten' (excavation pits), labeled WP1 and WP2. Small orange rectangles within these areas represent 'Profiel' (profiles), labeled P1 and P2. The map is overlaid with a grid of coordinates: 180°00.000' and 148°45.000'W for longitude, and 199406°15.000'N and 199375°00.000'N for latitude. A scale bar at the bottom indicates distances from 0 to 25 meters. The map also shows 'Ter Borchtstraat' and '300E' and '301G' labels.

ARCHEOLOGIE

ERFGOED
BOUWHISTORIE

Itegem - Ter Borchtstraat

Proefsleuven met hoogtes

5/11/2020

Projectcode proefsleuvenonderzoek:

2020C195

Legenda

 Projectgebied

 Onderzoeksgebied

Velddata

 Profiel

 Werkputten

Hoogtes

 Maaiveld

 Vlak

GRB-basiskaart-grijswaarden

N

The map displays an archaeological site with a red outline for the project area and a blue outline for the research area. Two yellow rectangular features represent trial trenches, with orange rectangles indicating profiles. Elevations are marked with orange triangles for ground level (Maaiveld) and blue triangles for flat ground (Vlak). The map includes a scale bar from 0 to 25 meters and a north arrow. Coordinates are provided along the edges: 180°00.000' and 148°45.000'W for longitude, and 199406°15.000'N and 199375°00.000'N for latitude. Labels '301G', '300E', and 'Ter Borchtstraat' are also present.

Feature	Elevation (m)
Maaiveld (Orange triangle)	8.219
Vlak (Blue triangle)	7.317
Maaiveld (Orange triangle)	8.252
Vlak (Blue triangle)	7.453

ARCHEOLOGIE

ERFGOED
BOUWHISTORIE

Itegem - Ter Borchtstraat

Proefsleuven

5/11/2020

Projectcode proefsleuvenonderzoek:

2020C195

Legenda

 Projectgebied

 Onderzoeksgebied

Velddata

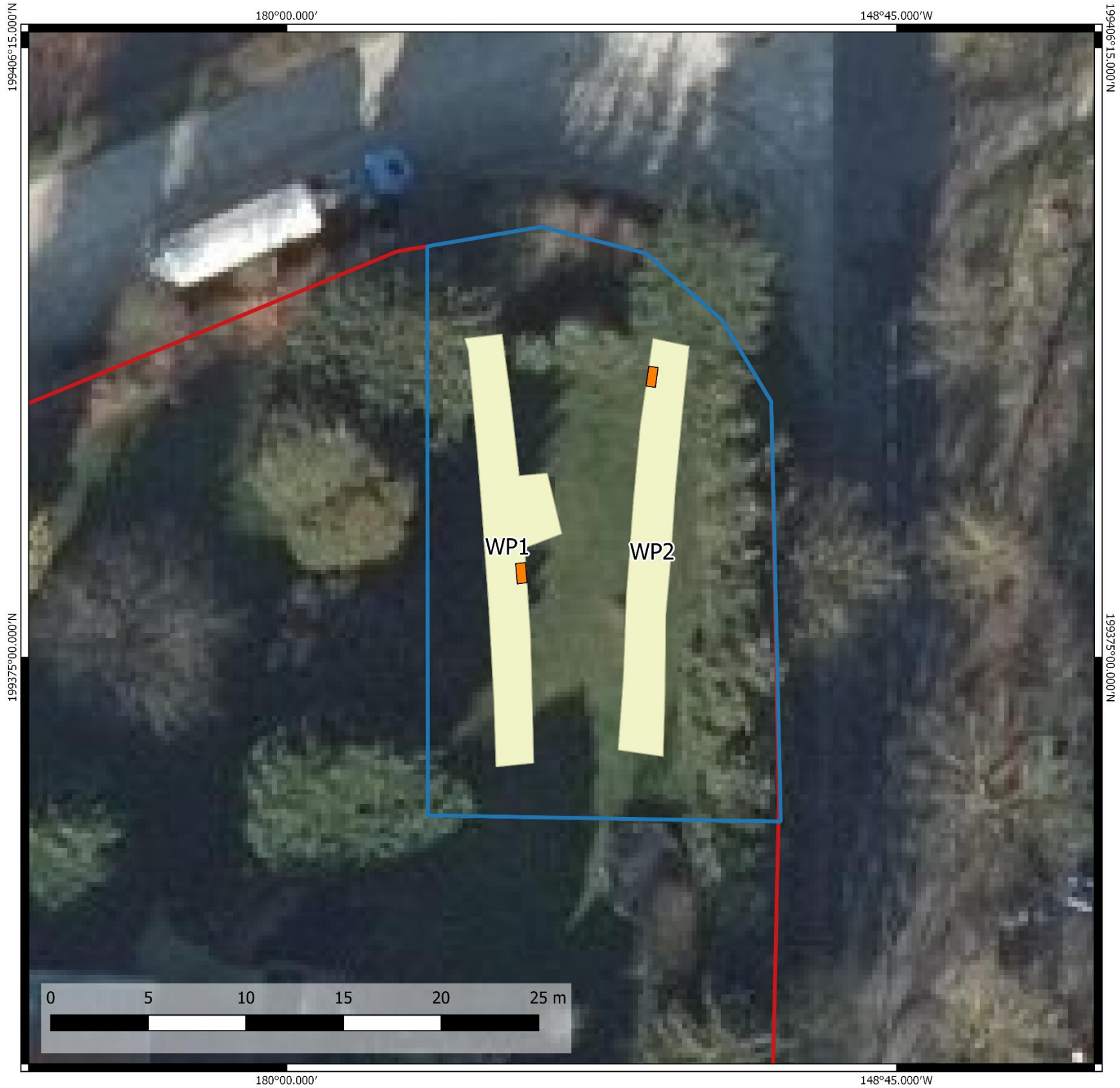
 Profiel

 Werkputten

Orthofotomozaïek, middenschalig,
winteropnamen, kleur, 2019, Vlaanderen

N

11 BIJLAGE:

SPORENLIJST

Er werd geen sporenlijst opgemaakt.

VONDSTENLIJST

Er werd geen vondstenlijst opgemaakt.

FOTOLIJST

[illegible]

